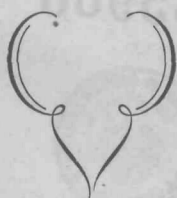

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

≡ L E T O 40 ≡

UREDIL DR. PAVEL KARLIN

1 9 3 9

L J U B L J A N A

V B f
35986

ZVONČEK

LISTS DOBOHAMI ZA MLADINO

UREDNIK: PAVEL KASLIK

VII B f
35986

KAZALO

Stran

Stran

I. Pesmi

Novoletni pozdrav (B. V. Radoš) . . .	1
Zvezda repatica (Lojze Zupanc) . . .	7
Krmite ptičke! . . .	12
Zivalski list (Tilen Epih) . . .	25
Izpričevala . . .	34
Bela vojna . . .	42
Pesem zvončkov (Vinko Bitenc) . . .	49
Mihcu se sanja o ptičkih . . .	69
Zeleni Jurij (Lojze Zupanc) . . .	73
Metka Kapušinova (E. L. Gangl) . . .	76
Ko je zarja zagorela... (Vinko Bitenc) . . .	87
Velikonočno darilce . . .	89
Pomladni pozdrav mamiči (Narda Prih havčeva) . . .	97
Pod dežnikom . . .	100
Krtek se je zbudil . . .	108
Mihec čestita . . .	110
Pesmica o polžu (Manko Golar) . . .	121
Prišel je počitnic čas! . . .	133
Hčerkici na pot v šolo (Vinko Bitenc) . . .	145
Na čolnu (Za spomin na počitnice) . . .	150
Povodni mož . . .	156
Jesen (Andrej Rapè) . . .	169
Pazi, Krok in Flok (P. Petrič) . . .	189
Parkelj hodi od hiše do hiše (P. Karlin) . . .	193
Igorjev Sveti večer . . .	211

II. Pripovedni spisi

Kolednik Saša (Vinko Bitenc) . . .	2
Princeska Sladkorček (Marina) . . .	5
Kakor došlo — tako prošlo (Lojze Zupanc) . . .	8
Mirko se pelje koledovat (I. Plečnik) . . .	10
Kamen, ki je postal kruh (Manica Komanova) . . .	12
Skrivnost zelene jame (Ivan Razpotnik) 14, 44, 67, 90, 111, 138, 164, 186, . . .	207
S sladkorjem potresena pravljica (J. Pehar) . . .	16
O zajčku, ki je hotel imeti rdeče pe- ruti (Angleška pravljica) . . .	18
Sneženi mož (Miro Lozar) . . .	20
Babilonska princeska (Selma Lagerlö- fova - Ivan Podgornik) . . .	22

Brodar in hči — dva pametnjaka, ošabnega premagata graščaka (Lojze Zupanc) . . .	26
Pravljica o snežinki (J. Novak) . . .	31
Peklenšček in Špela (France Bevk) . . .	33
Metuljček z dragulji (Kitajska prav- ljica) . . .	35
Prigode palčka Bobka (Franjo Čiček) 38, 58, 82, 106, 128, 153, 182, . . .	201
Pripovedka o Luki Prismuki (Vinko Bitenc) . . .	40
Plašni zajček (Anton Debeljak) . . .	43
Rože na oknu (Miloš Vesel) . . .	46
Pravljica je umrla (Ina Slokanova) . . .	50
Zvesti Črt (Manica Komanova) . . .	53
Črni kamenček (Arabska pravljica) . . .	56
Junaška mati (Indijanska pripovedka) . . .	57
Še ena iz Dragočajne (Vinko Bitenc) . . .	62
Ljubezen (Nikolaj Rajnov - Francè Bevk) . . .	64
Deset prinčevih služabnikov (Kitajska pravljica) . . .	65
Bobenček (Jos. Spilka) . . .	70
Golobčki (Davorin Ravljen) . . .	74
Lesena potica (Rusinska velikonočna povestica) . . .	77
Tri ribniške za dobro voljo (Lojze Zupanc) . . .	80
Konj z zlato grivo (Jos. Spilka) . . .	85
Radovedna deklica (R. Svoboda) . . .	88
Princeska Pomaranča (Vinko Bitenc) . . .	92
Napačno je razumel (M. Komanova) . . .	95
Za mamó (Peter Podobnik) . . .	98
Stara mačka (Pierre Loti) . . .	101
Kaj je ded prinesel iz nebes? (V. Mik) . . .	102
O radovednem mleku (B. Keslerjeva) . . .	104
Rak in siva čaplja (F. B.) . . .	109
»Pazica« (Ljuba Prennerjeva) . . .	112
Papiga Popko (Fedor Jamnik) . . .	116
Materino srce (Marijana Željeznova- Kokalj) . . .	118
»Ura Njenega Veličanstva« (Vinko Bitenc) . . .	122
O gospodu učitelju, ki ni izdelal (Ivan Peresnik) . . .	126
Pripovedka o kučarskih palčkih (Lojze Zupanc) . . .	132

	Stran		Stran
Kako se je oderuh uračunal (Podkar- padska)	134	Za spretne roke	223
Čarovnik in njegova lajna (F. Bradač)	136	Kotiček g. Doropoljskega	24, 48, 72, 96, 120, 144, 168, 192, 227
Skopuh in šaljivec (Ljudska pripoved- ka iz Kazakstana)	140	Zastavice za brite glave (tretja stran ovitka 1.—10. številke)	
Od kod so sanje? (J. Pehaček)	142	Stric Matic — s košem novic (četrta stran ovitka 1.—10. številke)	
Ciganska cerkev (B. B.)	143		
Vrag v sodu (Lojze Zupanc)	146		
»Za štruco« (Albert Sič)	150		
Sodobna pravljica (Boris Kranjc)	151		
Aničina juha (Stane Rožič)	157		
Bela jahta (Vinko Bitenc)	160		
Čemerna Tončka (Peter Podobar)	163		
Hčerka Biserka (Marijana Željeznova- Kokalj)	170		
Modra snaha (Kavkaška pravljica)	173		
Zajec in lisjak (Ivan Plečnik)	174		
Človeška sreča	176		
Junaški deček (F. Š.)	178		
Očka se je vrnil (Ina Slokanova)	180		
Obriti pritlikavec (Fran Bradač)	185		
O kralju Kockorađu (Z. Krek)	190		
Uporni parkeljni in sveti Miklavž (V. Bitenc)	194		
Kako je smrečica postala božično drevesce	197		
Božična zgodba	200		
Zaklad (B. Cerar)	205		
Božična legenda (Ina Slokanova)	214		
Prismojeni Etaro (Japonska pravljica)	218		
Modri pastirček	221		
Sneži! (Zimska pravljica)	221		
Trije gavrani (Anton Debeljak)	224		
Danček in ptički (Manica Komanova)	226		

III. Poučni in zabavni del

Cicek in zlati ribici	9
Štiri vesele	19
Poigrajmo se v snegu! (Viktor Pirnat)	29
Kako so se knjige maščevale Igorju	54
Zvezda (A. Sič)	87
Cicek in birmanska ura	125
V počitnicah bo čas za to!	137
Rdeči premog (Miloš Vesel)	158
Cicek kot ribič	159
Jankova računica	177
Čudni računi	184
Cicek na gramofonu	199
Mladi risar	223

IV. Glasba

L. M. Škerjanc: Januar (Krokar v snegu) Skladbica za klavir	13
L. M. Škerjanc: Februar (Pust) Sklad- bica za klavir	37
L. M. Škerjanc: Marec (Zadnji sneg kopni) Skladbica za klavir	61
L. M. Škerjanc: April (Pomladni ve- trovi) Skladbica za klavir	79
L. M. Škerjanc: Maj (Mesečina) Sklad- bica za klavir	105
L. M. Škerjanc: Junij - Julij - Avgust (Sonce - voda - zrak) Skladbica za klavir	131
L. M. Škerjanc: September (Otožni spomin na poletje) Skladbica za klavir	153
L. M. Škerjanc: Oktober (Jeseni na- proti) Skladbica za klavir	181
L. M. Škerjanc: November (Sivi dne- vi) Skladbica za klavir	212
L. M. Škerjanc: December (Na ledu) Skladbica za klavir	213

V. Iz mladih peres

A. Pesmi

Novoletno voščilo (Nada Gradnikova)	24
Pomlad (Elza)	72
Moji mamici (Danica Potočnikova)	120
Pomladna (Milan Ljubič)	120
Mamici (Maja)	144
Počitniška (Miro Kotnik)	144
Nebo in zemlja (Evica Pavšerjeva)	168
Spet v šolo (Anton Slivnik)	168
Hišica ob potoku (Mira Hladnikova)	192
Jesenska (L. S.)	192
Svetemu Miklavžu (Ana Požarjeva)	228

B. Pripovedni spisi

Palček (Luka Pintar)	24
Lokomotiva (Stanko Pakič)	227

Pričujoči letnik so z risbami okrasili Mirko Šubic, Francè Podrekar, Nikolaj Pirnat in drugi. — Verze spredaj na ovitku je prispeval urednik

ZVONČEK

* * *
1939

BELI MESEC
JANUAR,
KAJ NAM BOŠ
PRINESEL V DAR?
SNEGA, LEDA
NA PRETEK,
ZADNJI DAN PA —
V ŠOLI CVEK!

• LETNIK • XL •

1

VSEBINA PRVEGA ZVEZKA

	STRAN
1. B. V. Radoš: Novoletni pozdrav. Pesem	1
2. Vinko Bitenc: Kolednik Saša. Ilustriral Mirko Šubic	2
3. Marina: Princeska Sladkorček. Zimska pravljica	5
4. Lojze Zupanc: Zvezda repatica. Pesem	7
5. Lojze Zupanc: Kakor došlo — tako prošlo. Belokrajinska	8
6. Cicek in zlati ribici. Šaljivka	9
7. Ivan Plečnik: Mirko se pelje koledovat	10
8. Manica Komanova: Kamen, ki je postal kruh	12
9. Krmite ptičke! Pesmica s sliko	12
10. L. M. Škerjanc: Januar. Krokav v snegu. Skladbica za klavir	13
11. Ivan Razpotnik: Skrivnost zelene jame. Čudoviti doživljaji dveh dečkov	14
12. J. Pehar: S sladkorjem potresena pravljica	16
13. O zajčku, ki je hotel imeti rdeče peruti. Angleška pravljica	18
14. Štiri vesele	19
15. Miro Lozar: Sneženi mož	20
16. Selma Lagerlöfova — Ivan Podgornik: Babilonska princeska. Ilustriral Francè Podrekar	22
17. Pisma Zvončkarjev gospodu Doropoljskemu	24
18. Iz mladih peres. Luka Pintar: Palček. Nada Gradnikova: Novoletno voščilo	24
19. Zastavice za brihtne glavice	Tretja stran ovitka
20. Stric Matic s košem novic	Četrta stran ovitka

Novo opremo »Zvončka« je napravil prof. Mirko Šubic

POKAŽITE IN PRIPOROČAJTE »ZVONČEK« SVOJIM ZNANCI! NABIRAJTE PRIDNO LISTU NOVIH NAROČNIKOV! ČIM VEČJI BO KROG ZVONČEKARJEV, TEM LEPŠA IN OBSEŽNEJŠA BO VSEBINA NAŠEGA LISTA!

»ZVONČEK« izhaja v zvezkih vsak mesec (razen julija in avgusta) in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 din, za pol leta 15 din, za tretjino leta 10 din

POSAMEZNI ZVEZKI SO PO 3 DIN

Uprava in uredništvo »ZVONČKA« sta v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka

Glavni in odgovorni urednik: DR. PAVEL KARLIN

List izdaja in zalaga KONZORCIJ »ZVONČKA«, ki mu načelujeta Nilka Potočnikova in Engelbert L. Gangl

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavniki Francè Štrukelj)

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

Leto XL

*

Januar 1939

*

Štev. 1

Novoletni pozdrav

*Kdo preštel bi misli, želje,
ki prevevajo srce,
ko poslavlja se za zmeraj
staro leto za gore?*

*Kakšno srečo si želite?
Zdravje, božji blagoslov,
mero zvrhano veselja,
ali tiš domači krov?*

*Ena želja je najlepša:
toplega srca pozdrav,
v težkih urah vas ogreval,
večno v duši bo ostal . . .*

B. V. RADOŠ

Kolednik Saša

Skozi okno kletne drvarnice je pokukal jasen, mrzel zimski dan. Sprva po malem, kakor bi se bal, da koga ne zbudi, potem pa je njegova radovednost naraščala zmeraj bolj, zmeraj bolj. Svetloba je šinila od srede proti stropu in stenam drvarnice, kjer je stala skladovnica drv, razni zaboji, pa spet police s steklenicami, rožami in razno ropotijo. Slednjič je planil dan tudi po vseh kotih. V enem kotu je ležal velik kup premoga, v drugem pa sta bila nametana papir in slama.

Na slami se je nekaj premaknilo, izpod obnošene, na več krajih zakrpane suknje je pogledala razkuštrana glava.

Saša se je predramil. Skobacal se je pokonci na bornem ležišču in si pomel oči. Pri tem se je skozi okno prikradel sončni žarek in posvetil dečku naravnost v obraz.

Joj, kakšen obraz! Ves namazan s sajami, lica in ustnice rdeče po-barvane — pravcati zamorček, bi dejal človek.

A Saša ni bil zamorček, čeprav je bil nemara še bolj beden, temveč slovenski deček enajstih let, revček brez pravega doma, toda — kolednik.

Ta imenitni posel je opravljal Saša že nekaj let, to se pravi vsako leto samo dva tedna, nekako od Božiča do Treh kraljev, včasih pa še malo dalj.

Ni hodil sam po hišah, voščit bogatim ljudem zdravje in srečo, nego je imel še dva tovariša, Tineta in Blažka.

Ta dva sta bila vsaj toliko srečna, da sta lahko hodila domov spat, v barako nekje za mestom.

Saša pa tega ni mogel, ni smel. Oče, ne oče, mož njegove matere, očim, kakor pravijo, mu je prepo-vedal. Vinjen je bil takrat in je Sašo pretepaval. Mati se bržkone ni upala zavzeti zanj, ker bi hudi mož drugače še njo pretepel.

O, če bi imel Saša očeta, pravega očeta, bi bilo pa gotovo drugače. A Bog ve kje je, njegov oče. V nekem daljnem mestu, menda, kakor je Saši pravila mati; tam ima zelo visoko službo in je bogat.

Včasih, to je že davno, je bil oče v teh krajih, prav v tisti gosposki hiši je stanoval, kjer je služila Sašova mati.

Škoda, da ga ni več tu; Saša bi bil lahko srečen, lepo oblečen gosposki deček; saj ime ima že tako gosposko, zakaj bi se še življenje ne prilagodilo imenu.

Tako pa je revček, razcapan nepridiprav, postopač, kakor ga je večkrat zmerjal očim.

Čudno, da se oče nikoli ne spomni na sinčka. Kako hvaležen bi mu bil Saša, da bi mu oče sem pa tja kaj poslal, če ne drugega, vsaj toplo obleko za zimo, da bi mu ne bilo treba prezebati dan in noč.

Saša se je pri teh mislih stresel od mraza. Zares ga je zeblo, tako zeblo. V kleti sicer ni tako hudega mraza kakor zunaj, toda če želodeček zvečer nič toplega ne dobi, ne

more telo kljubovati mrazu. Pa še brez tople odeje, ob mrzli steni na slami!

Medtem se je že skoraj popolnoma zdanilo.

— vrata so bila zaklenjena! Potresel je enkrat, dvakrat, a ni šlo, samo ključavnica je zaropotala.

— Čudno, je pomislil Saša, že ves teden hodim sem spat, a še ni-

Z naglimi koraki je tu pa tam kdo hitel mimo okna.

Saša je ves odrevenel začel tekati po ozkem prostoru, mencial si je roke, drgnil premrle ude, da se je vsaj za silo nekoliko ogrel.

Toliko, da se je lahko napravil.

Oblekel si je oguljeno suknjico, čez njo si je nataknil že vse povablano, od blata zamazano materino spodnje krilo, poveznil si na glavo nekakšno krono iz lepenke, a čez ramo si je obesil iz blaga sešito torbo — in kolednik je bil gotov.

Saša je prijel za lesena vrata iz lat in hotel odpreti; toda — o joj

koli ni bilo zaklenjeno, ne zvečer ne zjutraj. Nemara je služkinja kaj opazila? —

Dečka je zaskrbelo. Kaj bo, če ne bo mogel ven in ga tu dobijo? Pa lačen je, zebe ga. Za tiste dinarje, ki jih je nabral včeraj, bi si kupil kruha in malo toplega mleka, zdaj pa ne more nikamor. In kar je še najhuje, tovariša ga bosta zastonj čakala tam doli za vodo, kakor so se zmenili.

Tresoč se od mraza je Saša stal ob vratih in čakal, čakal kakor obsojenec v kletki.

A nikogar ni bilo.

Včasih so zadoneli po veži koraki, vežna vrata so se odprla, potem je pa spet vse utihnilo.

Ves obupan se je Saša oziral proti oknu. Že se je razveselil, da bo lahko zlezal skozenj, a je na žalost takoj ugotovil, da je na oknu pritrjena železna rešetka.

— Drugače ne bo šlo, si je dejal deček, kakor da se povzpnem na okno in koga priključim. Bolje bo, kakor pa da tu čakam še Bog ve kako dolgo.

Skladnica razžaganih debelih polen se je dvigala skoraj do okna.

Saša se je oprijel drv in hotel splezati navzgor.

Tedaj pa se je vse skupaj zamajalo, deček je omahnil, zadel z glavo ob tnalno, a drva so se zrušila nanj...

*

Zdaj bi se zgodba morala končati — si nemara mislite — ker revček Saša se je gotovo ubil ob udarcu na tnalno.

Žalosten bi bil tak konec in brez zadoščenja za vse male siromake po božjem svetu, ki jim je delež življenja — trpljenje.

Hudobna Usoda se je to pot zmotila. Saša je ozdravel in postal celo srečen.

Dolgo časa, mogoče uro ali več, je Saša ležal nezavesten v kleti.

Našla ga je služkinja, ki je tisto jutro zelo pozno prišla po drva.

Sama se je začudila, da so vrata drvarnice zaklenjena, ker jih je namreč iz malomarnosti ves teden puščala odprta — na veliko srečo Saše.

A tisti večer jih je v razmišljenosti slučajno zaklenila, ne vedoč,

da je obenem zaklenila prezebajočega otroka.

V temnem kotu kleti ga ni opazila, a Saša je že spal na svojem revnem ležišču.

Služkinja bi se bila od strahu kmalu sesedla, ko je pod drvni na tleh zagledala negibnega dečka.

Hitela je klicat gospodarja in takoj je bila vsa družina v vili na nogah.

Malega ponesrečenca so brž prepeljali v bolnišnico.

Tam se je Saša v kratkem zavedel. Začudeno je gledal okrog sebe. Kje je — v kleti ali v zaporu? Ne, ne! To ni klet, ne zapor, saj tam niso tako velika, svetla okna, z belimi zavesami, tam ni toliko postelj, druga ob drugi.

Ampak kako je prišel sem, v ta kraj?

Približala se je usmiljenka.

»No, zdaj bo pa že, samo da si se prebudil,« se je prijazno nasmehnila in ga pobožala.

Saša je dolgo, vprašujoče gledal usmiljenko.

»Kje — kje pa sem? Ali sem predolgo spal v kleti?«

»Da, da, spal si, spal. Zdaj si pa v bolnišnici in boš kmalu popolnoma zdrav. Kje te pa boli, povej!«

Saša je pokazal na glavo in prsi.

»A tako? Dobro; gospodje zdravniki pridejo vsak čas.«

Usmiljenka se je odstranila, Saša je spet zaprl oči.

Zdravniki so majali z glavami, celo prvi med njimi, visok gospod s koničasto brado in naočniki, je podvomil, rekoč:

»Če se nam to izstradano, pozeblo revše posreči ohraniti pri življenju, bo pravi čudež.«

Isti gospod je ostro pokaral mater, ki so jo bili poklicali v bolnišnico. Mati je jokala in mu vse povedala, kako bedno žive in kakšen je dečkov oči.

Saša je dolgo, dolgo ostal v bolnišnici, preden je popolnoma okrev.

Tik pred njegovim odhodom iz bolnišnice pa se je zgodilo nekaj nepričakovanega — kakor v pravljici.

Prišlo je poročilo, da je dečkov oče tam v daljnem mestu nenadno

umrl ter zapustil hišo in vse premoženje svojemu sinčku Saši.

Saša je bil presrečen. Z materjo sta se preselila v tisto mesto, kjer bržkone še zdaj srečno živita. Ni pa pozabil Saša svojih dveh tovarišev kolednikov, Tineta in Blažka. Od svojega premoženja jima je dal toliko, da jima ni bilo treba več hoditi koledovat po hišah.

Tako je, vidite, kolednik Saša, ki je voščil srečo drugim, še samemu sebi pričaral srečo in zadovoljnost...

M a r i n a

PRINCESKA SLADKORČEK

(Zimska pravljica)

SNEŽILO JE BREZ PRESTANKA. DREVJE IN GRMOVJE JE BILO ŽE ČISTO BELO IN SE VEDNO JE STRESALO NEBO NA ZEMLJO DEBELE SNEŽINKE. PETER, MAJHEN, ŽIVAHEN DEČEK, JE S TEŽKO KOŠARO V ROKI KORAKAL PROTI DOMAČI VASI. V MESTU JE BIL NAKUPIL VEČ STVARI IN RAVNO ZDAJ GA JE ZALOTIL TA NEPRIJETNI SNEŽNI METEŽ. KO JE PRIŠEL PETER DO SREDE GOZDA IN ŽE SKORO NI VEČ VIDEL CESTE IN ZASNEŽENIH KILOMETRSKIH KAMNOV, SE JE UTRUJEN USTAVIL. TEDAJ JE STOPILA PRED NJEGA IZ GRMOVJA DROBNA BELA POSTAVICA. ZAČUDEN JE STRMEL DEČEK V NEZNANO BITJE, KI JE NOSILO DOLGO, SNEŽNOBELO OBLAČILO Z VLEČKO IN SREBRNO KRONICO NA GLAVI. SKLENIL JE, DA SE BO KOLIKOR MOGOČE DOSTOJNO OBNAŠAL IN NE BO POKAZAL NOBENE RADOVEDNOSTI. TAKO STA OBA NEKAJ ČASA STOPALA BREZ BESED DRUG POLEG DRUGEGA PO

MEHKEM SNEGU. NAPOSLED JE PRIČELO NEZNANO BITJE Z NEŽNIM GLASOM GOVORITI.

»KAJ PRAVIŠ?« JO JE VPRAŠAL PETER, KI JE DEKLICO LE SLABO RAZUMEL. »JAZ SEM PRINCESKA SLADKORČEK, POKAZATI TI HOČEM SVOJE KRALJESTVO!« »JAZ NAJ TI TO VERJAMEM?« JE ODVRNIL PETER. »GOTOVO SI BRALA V TOPLI SOBICI PRAVLJICE IN SE POTEM PREOBLEKLA, DA BI ME IMELA ZA NORCA, KAJNE? NO, LE POČAKAJ!« PETER JE ŽE GROZEČE DVIGNIL PALICO, KI SI JO JE BIL ODREZAL TIK ZA MESTOM, IN JE STOPIL DROBNEMU BITJU NASPROTI. DEKLETCE JE DVIGNILO ROKE. »ZAKAJ MI PA NE VERJAMES? TI SI VENDAR PETER! DOBRO TE POZNAM. VEČKRAT SI ŠEL ŽE PO TEJ POTI IN HOTELA SEM TI ŽE POLETI RAZKAZATI KRALJESTVO, KI JE TAKO SRČKANO, POSEBNO TAKRAT, KO GA OBSEVA POLNA LUNA.«

»OH, KAJ ŠE!« JE ZAGODRNJAL PETER, »TI MI LAHKO TU MNOGO PRIPOVEDUJEŠ! POJDI RAJŠI DOMOV, TVOJA MATI TE GOTOVO ŽE IŠČE!« NATO JE HOTEL ODITI NAPREJ, MALA GA JE PA POTEGNILA ZA ROKAV.

»POSLUŠAJ, PETER, LAHKO TI DOKAŽEM, DĀ SEM RES PRINCESKA SLADKORČEK. ZAŽELI SI KAJ IN ČE TI ŽELJO LAHKO IZPOLNIM, POTEM BOŠ VERJEL, KAR SEM TI REKLA!« »DOBRO, TOREJ,« JE ODVRNIL PETER, KI MU JE PRIČEL DOŽIVLJAJ UGAJATI, »SAMO JAZ BOM PREJ ODLOŽIL TEŽKO KOŠARO. SEDAJ PA NAREDI TI IZ VSEGA TEGA SNEGA, KI LEŽI TU OKOLI, SLADKOR! ČE TEGA NE ZNAŠ IN NE ZMOREŠ, TE BOM PA PREMIKASTIL, KER SI ME VODILA ZA NOS!« S TEMI BESEDAMI SE JE PETER RAZKORAČIL PRED DROBNIM DEKLETCEM IN PRIČAKOVAL, KAJ BO.

MALA DEKLICA JE DVIGNILA ROKE. SNEG OKOLI NJIJU JE BLESTEL KO SAMI KRISTALI. PETER SE JE SKLONIL IN POKUSIL. RESNIČNO, ČISTI SLADKOR! IN VSAKA SNEŽINKA, KI JE PRIPLAVALA IZ ZRAKA, JE TEKNILA KAKOR BONBONČEK. CELO OD DREVJA JE PADAL SLADKOR, ČE JE VETER STRESEL VEJEVJE. TUDI NA CESTI JE LEŽALO NEKAJ KOŠČKOV TRDEGA SLADKORJA. ZDAJ JE PETER RES VERJEL, DA JE STALA PRINCESA SLADKORČEK POLEG NJEGA. PRIKLONIL SE JE IN REKEL: »POJDI LEPO NAPREJ, JAZ BOM PA ŠEL S KOŠARO ZA TEBOJ!«

NI TRAJALO DOLGO, PA SO NENADOMA PRIZVONČKLJALE MAJHNE SREBRNE SANI IN PRINCESKA JE POPROSILA PETRA, NAJ SEDE VANJE POLEG NJE. POTEGNILA JE ZA VAJETI IN BEL KONJIČEK JU JE POTEGNIL GLOBOKO V ZASNEŽENI GOZD.

ČEZ NEKAJ ČASA JE PETER ZAGLEDAL STOLPE PRAVLJIČNO LEPEGA, TODA MAJHNEGA MESTA, KI JE BIL ZGRAJENO IZ SAMEGA SLADKORJA, CELO VRTNE OGRAJE SO BILE NAREJENE IZ SLADKORNIH PALIC. TO JE PETRU ZELO UGA-

JALO. »ZDAJ PA POJDI,« JE REKLA PRINCESKA, »Z MENOJ V GRAD, DA BOŠ VIDEL MOJO TELESNO STRAZO!« POLEG MALE PRINCESKE JE STOPAL PETER PO STOPNICAH NAVZGOR IN JE CELO NEKAJKRAT OBLIZNIL OGRAJO, DA BI SE PREPRIČAL, ALI JE VSE RES IZ SLADKE SNOVI. VSE, VSE JE BIL IZ SLADKORJA!

KMALU NATO SO STALI V PROSTRANI DVORANI; TEDAJ JE PRIKORAKALA PRINCESKINA TELESNA STRAŽA. NAJBOLJ PISANE OBLEKE SO IMELI NA SEBI TI MOŽICI, KI SO BILI TAKO VELIKI, DA SO SEGALI PETRU KOMAJ DO KOLEN. »ZAIGRAJTE!« JIM JE UKAZALA PRINCESKA. TEDAJ SO SE PISANI MOŽICI RAZBRZELI NA VSE STRANI. »SEVEDA, SAJ SEM SI TAKOJ MISLIL; POZABILI SO SVOJA GLASBILA,« JE POMISLIL PETER, KI JE PRIČAKOVAL, DA BODO IGRALI NA BOBNE IN TROBENTE. TODA MALČKI SO SE USTAVILI PRI STENAH IN PRIČELI VLEČI ZA SREBRNE VRVICE, KI SO VISELE OB STENAH, DA JE PRIČELO ZGORAJ NAD DVORANO ZVONITI NESTETO NEVIDNIH ZVONČKOV... PETRU SE JE ZDELO, DA JE PRI POLNOČNICI V VAŠKI CERKVICI.

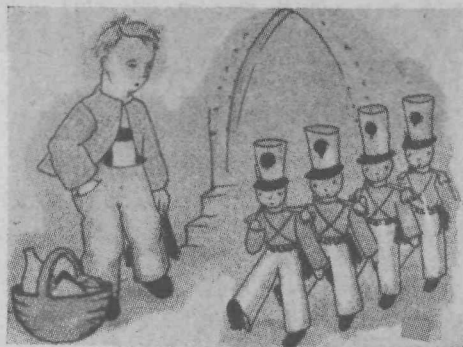
NATO SE JE PRIBLIZALA PRINCESKINA SOBARICA, DROBNA STVARCA IN SLADKA KO BONBONČEK; POGRNILA JE SREBRNO MIZICO IN POSTAVILA NANJO SAME SLADKARIJE... KO JE PETER POJEDEL MARCIPANOVNO SRCE, SE JE HOTEL NAPRAVITI VAŽNEGA IN JE REKEL: »ALI NIMATE KAJ BOLJ KREPKEGA IN IZDATNEGA PRI HIŠI. MORDA ŠUNKOVO ŽEMLJO? OD TEH SLADKARIJ MI BO ŠE SLABO POSTALO!« SOBARICA JE SMEJE SE STEKLA IZ DVORANE, PRINCESKA PA JE REKLA PETRU: »V KRALJESTVU SLADKORJA ŽIVIMO LE OD SLADKARIJ. KOLIKO OTROK BI RADO PRISLO K MENI V POSETE, ČE BI LE NAŠLI POT.«

TEDAJ JE OPAZIL PETER, DA NOSI MALA PRINCESKA OKOLI VRATU NA SREBRNI VERIŽICI DROBNO SRCE IZ KRISTALA. »PODARI MI TOLE ZA SPOMIN!« JE REKEL GLASNO IN PRI-

JEL ZA VERIŽICO. »NIKAR SE JE NE DOTIKAJ, NA VERIŽICI JE MOJE LASTNO SRCE; VSE SLADKORNE PRINCESKE GA MORAJO NOSITI OKOLI VRATU!« »TEGA PA ŠE NISEM NIKOLI SLIŠAL, DA BI KDO NOSIL SVOJE SRCE NA VRATU!« SE JE ZASMEJAL PETER, »ZDAJ PA NALAŠČ HOČEM RAVNO TO TVOJE DROBNO SRCE!« HLASTNO JE PRIJEL ZA VERIŽICO IN — SRCE SE JE Z LAHNIM ŽVENKETOM ZDROBILO.

»ZDAJ SE MORA KRALJESTVO SPET ZA TISOČ LET POGREZNITI V ZEM-LJO, O, PETER, KAJ SI STORIL?« SE JE NENADOMA ZAČUL RESEN GLAS IN PRED DEČKOM JE STAL MOŽ V DOLGEM OBLAČILU S SREBRNO KRONO NA GLAVI. »JAZ SEM KRALJ SLADKORNEGA KRALJESTVA IN TO JE MOJA HČERKA. ZAKAJ SI JI V SVOJI OBJESTNOSTI ZDROBIL SRCE, HUDOBNi DEČEK? ALI TAKO PLAČUJEŠ NAŠE GOSTOLJUBJE? VEDNO SI JE ŽELELA MOJA HČERKA LJUDI, ŽELELA SI JE TOVARISA, DA BI SE Z NJO IGRAL; TODA JAZ SEM VEDNO SLUTIL, DA NAM BODO LJUDJE PRINESLI LE NESREČO.« PETER JE PRESTRAŠEN GLEDAL NA PRINCESKO, KI JE LEŽALA KAKOR MRTVA Z ZAPRTIMI OČMI PRED NJIM NA TLEH.

»RES SEM PRAVI NEPRIDIPRAV,« JE MENIL PETER ŽALOSTNO, »TODA TEGA NISEM HOTEL, MISLIL SEM, DA SE PRINCESKA LE ŠALI. ALI NE

BI BILO MOGOČE ZLEPITI SRCE?« TEDAJ JE IZROČIL KRALJ DEČKU ZLOMLJENO SRCE, REKOČ: »ZAPOMNI SI, SPRAVI SRCE IN KO BODO ZACVETELE SPOMLADI PRVE SPOMINCICE, POLOŽI SRCE V NJHOVE CVETOVE, POTEM BO PRINCESKA ZDRAVA IN VSE BO SPET DOBRO!«

NA MAH JE IZGINIL SLADKORNI GRAD IN PETER JE ZOPET KORAKAL PO ZASNEŽENI CESTI S SVOJO TEŽKO KOŠARO. DRŽAL JE KOŠČEK LEDU V PREMRLI ROKI — IN GA VRGEL V SNeg, NESPAMETNI DEČEK; KER NI MARAL, DA BI GA NJEGOVI TOVARIŠI V ŠOLI ZASMEHOVALI, ČE BI JIM POVEDAL ZGODBO O SLADKORNI PRINCESKI.

NAM PA JE VSEM ŽAL ZA DROBNO PRINCESKO SLADKORČEK IN ZA NJENO ZLOMLJENO SRČECE! ZAKAJ POMLAD JE ŠE DALEČ, DALEČ...

Zvezda repatica

*Trije kralji so v našo vas prišli
in obstali pred vrati zaprtimi,
tresoč se od mraza in gladu.*

*Janžek s hriba je kralj Gašper,
dolgo brado ima iz prediva,
kot on v obraz — je brada siva.*

*Kralj Miha je sosedov Tonček,
zdaj črno ima namazan obraz
in z malho prazno je prišel v vas.*

*Bolležar je tretji kralj,
v levici zvezdo repatico nosi,
z desnico kruha, kruha prosi.*

*Na svetu je polno, polno gorja,
na svetu je tudi sreča doma...
Kdo vé, kam zvezda repatica
trem ubogim kraljem bo vodnica?*

Lojze Zupanc

Kakor došlo — tako prošlo

(Belokrajinska)

V Gradacu ob Lahinji je v starih časih živel krčmar. Njegova bajta je stala pod gradaško graščino, pokraj zidanega mostu, ki še dandanes veže oba bregova Lahinje.

Tisti krčmar pa je bil velik skopuh in goljuf. Nikoli mu ni bilo zadosti denarja, četudi ga je imel na pretek. Sleherni dan je lakomnost bolj rasla v njem. Pa da bi si čim hitreje primumožil veliko denarja, je pričel golju-fati: ponoči je odšel v klet, kjer je imel v sodih vino za goste, in je vlival vodo med vino. Res je sicer, da je imel na ta način pomladi več vina, kakor mu ga je čistega in neshabljenega krstil v njegovi kleti že jeseni sam sveti Martin, ampak zato je bilo tisto vino tudi slabo in vodeno...

Gostje, ki so prihajali ob večerih v njegovo krčmo, so kmalu uganili, da grabežljivi krčmar meša vino z vodo, pa so ga pričeli zbadati:

»Dobremu vinu ni treba kazala — čistemu obrazu malo vode treba!«

Krčmar pa si je mislil: »Vi le govorite, kar hočete.« Glasno pa je svojim nezadovoljnim gostom odgovarjal: »Jezika ne bolijo noge...«

Laž obeduje, a ne večerja! pravi star belokrajinski pregovor.

Zvedel je za goljufige in laži skopuškega krčmarja ob Lahinji sam vrag. Za malo se mu je zdelo, da se prevarant dela pobožnega in da hodi sleherni jutro molit v gradaško grajsko kapelo, zraven pa goste goljufa in jim meša vino z vodo. Zato je nekega dne, ko je bil goljufigi krčmar sam doma, prišantal vrag preden in zarjul:

»Hej, skopuh, zdaj se me boj! Ti si najbrže misliš: Komur pomaga Bog, temu pomagajo tudi vsi svetniki! In se očitno kažeš ljudem največjega bogomoljca, po tihem pa jih goljufaš, ko jim mešaš vino z vodo. Ampak kdor hoče z grehi služiti meni, naj mi služi očitno in popolnoma. Polovičarstva ne trpim!«

Krčmar se je ustrašil vragovih groženj. Brž je pograbil mošnjo, polno zlatih cvenkov, in jo ucvrl iz bajte naravnost na brod, ki ga je imel priklenjenega ob bregu pod svojo bajto.

Vrag se je pognal za njim. Ker pa je šantal, ga ni mogel dohiteti. In ko je krčmar že odrinil brod od kraja, se je sredi Lahinje pričel posmehovati vragu, ki je obstal na bregu:

»Četudi si vrag, ne dam se ti v pest! In zapomni si, da se na medveda ne gre s šilom!«

To je zakričal in še pokazal vragu mošnjo zlatnikov, ki jo je imel na brodu pred seboj, češ, le poglej, bratec iz pekla, tukajle je zlato, ampak zastonj se ti sline cede po njem...

Toda vraga je težko ukaniti! Ker je šantavec spoznal, da ga je krčmar ugnal in da sam ne more do njega, je zabrlizgal na prste in priklical svojo posestrimo — tatinsko srako. Sraka je zavreščala, in se zviška pognala na brod ter s kljunom pograbila mošnjo z zlatniki. Toda zlato je bilo le pretežko in mošnja je sredi pota zdrknila sraki iz kljuna ter padla — v vodo.

Krčmar si je zavihal rokave in hlačnice in — štrbunk! — se je z glavo naprej pognal v vodo. Toda premočno se je bil zaletel, zaril se je z glavo v blato na dnu reke in se zadušil...

Na bregu pa se je zasmejal navihani vrag in s krohotajočim glasom zamomljal:

»V vodi si dobil — v vodi si izgubil! Še ti ostani v vodi, goljufivce!«

Kadar je Lahinja v poletnih mesecih bistra, še dandanes postavajo Gradačani na mostu in zijajo v vodo, po tihem želeč, da bi zagledali na dnu Lahinje — mošnjo z zlatniki.

CICEK IN ZLATI RIBICI

Ribici zlati
v stekleni posodi:
Cicek kaj pridno
gledat ju hodi . . .

Tehta in tuhta
prebrisana glava:
Tole bo zame
poslastica prava.

Vrhu posode
na preži sedi,
v mislih že ribici
v kljunčku drži.

Toda če gladka
preveč je posoda,
lahko nenadoma
pride nezgoda . . .

Ribici zlati
sta se rešili,
Cicek pa v vodi se
kremži in cvili.

Mirko se pelje koledovat

»Morda bi se lahko odpeljal šele zjutraj,« je rekla mati desetletnemu Mirku.

»Zjutraj bi prišel prepozno in bratrancema sem obljubil, da bom hodil z njima kot tretji kralj,« je odgovoril Mirko.

»Če kaj potrebuješ, mama, brž skočim, da se ne boš zadrževala s kuhanjem,« je še ustrežljivo dodal.

Mati se je nasmehnila. »Hvala, sem si že vse potrebno kupila dopoldne. Pelji se torej, a ne pozablaj, da se zgodaj mrači, in pazi na postaje, da se ne odpelješ drugam!«

»Ne boj se, vse postaje imam preštete, prav se bom pripeljal, tudi če bi na postajah ne svetili!« je samozavestno govoril Mirko in se spet vrnil k stojalu s knjigami. Izbral si je dve knjigi in jima priložil ovojko znamk. Knjigi je že nekajkrat prebral, naj se z njima zabavata še bratranca na deželi, znamke pa bo dal stricu, ki je vnet zbiratelj znamk.

Po obedu je hitel Mirko na postajo. Bilo je še poldrugo uro časa, toda hotel se je še izprehoditi po mestu. Dan je bil hladen in oblačen, nad strehami je visela megla, pomešana z dimom in prahom. Mirko je bil vesel, ko je zlezel v vlak. Svojega zavitka ni spustil iz rok in večkrat je pobrskal po žepu, da bi se prepričal, ali ni izgubil škrniclja s kadihom, krede in lončka s koščki oglja. Pri tem ni pozabil šteti postaje, in ko je vlak devetič zažvižgal, je Mirko vstal in hitro izstopil. Kaj pa to? Tam ni bilo postajnega poslopja, samo drog z imenom neznanega postajališča. Preden se je deček prav zavedel, se je vlak odpeljal.

»Prosim, teta, kje pa sem?« je vprašal Mirko ženico, ki je prišla po cesti, in ji povedal, kam je prav za prav namenjen.

»Za eno postajo si prezgodaj izstopil, tole je novo postajališče. Počakati moraš na prihodnji vlak; pride čez dve uri. Ali pa pojdi z menoj po cesti; če dobro hodiš, boš v eni uri tam. Morda te dohiti kak voz, pa se boš peljal,« je rekla žena.

Mirko jo je udaril po cesti. Imel je srečo. Kmalu ga je došel tovorni avto. Šofer se je nagnil iz voza in prijazno vprašal: »Kam pa tako pozno, fantek?« Mirko mu je razodel svojo smolo in šofer ga je vzel na voz. Na križišču je Mirko izstopil in se zahvalil šoferju, ki mu je pokazal še pot k njegovemu cilju.

»Po temle drevoredu pojdi, pa ne boš zašel. Sicer pa vidiš tiste luči, ravnaj se po njih!« mu je svetoval voznik.

Mirko je krepko stopil. S polja je zapihal ostrejši veter in droban sneg je naletaval. Mestece, ki ga je videl pred seboj, je bilo podobno velikim žarečim jaslicam. Na desni doli so visele v zraku barvaste luči, zelene, zlate, rdeče, kakor nanizane na nit. Razlegnil se je pok, nekje nad plavžem se je zasvetil dolg plamen.

»Kako lepo! Podnevi so plavži tako neprijazni, zvečer pa kakor da so se izpremenili v skrivnostno mesto iz čudovite pravljice!« je rekel Mirko sam pri sebi. Res, lepo ni bilo to mesto podnevi, toda preživljalo je sto in sto rudarjev in plavžarjev, dajalo delo sto in sto rokam, ustvarjenim za delo.

Zdajci je zagledal Mirko dve postavi pred seboj. Pospešil je korake in malone zakričal od veselja. Spoznal je svoja bratranca.

»Jutri ne pojdeva več na postajo, Mirko ni mož beseda!« je rekel starejši, Igor, mlajši Pavel pa mu je dajal prav.

»Je mož beseda, ampak vedel ni, da imate od Novega leta tudi novo postajališče!« je zaklical Mirko in pripovedoval, kaj je doživel.

»Samo da si prišel. Ali imaš kaj s seboj?« je vprašal Pavel, in ko je Mirko pritrdil, je takoj računal, kam pojdejo jutri. V mestecu in v bližnji vasi je živel toliko sorodnikov, da bi komaj mogli vse obiskati.

»Sta ga vendar pripeljala,« je vprašala teta, ko so stopili v hišo. Mirko ni vedel, kaj bi prej; ali naj se ogreje s kavo, ki jo je nesla teta na mizo, ali naj si ogleda lepe jaslice, ki so jih naredili oče in bratranca. Jaslice so bile tako lepe, da se Mirko ni mogel ločiti od njih.

»Pojdi, kava bo mrzla!« ga je silila teta in dečki so sedli za mizo.

»Mama, ti še ne veš, kaj se je Mirku prigodilo!« se je smejal Pavel in pripovedoval, kako se je bratranec zmotil in izstopil za eno postajo prezgodaj.

»Le nikar se ne posmehuj, ti bi sedel kam pod drevo in jokal. Mirko pa se ni bal in je vendar prišel k nam!« je rekla mati.

»Prinesel sem s seboj lep zlat papir za čepico. Ampak ne bom tisti črni zadaj!« je izjavil Mirko.

»Črni kralj bo Pavel, ker je najmanjši med nami,« je odločil Igor.

»Jaz ne maram biti tisti črni,« je ugovarjal Pavel.

»Bomo pa koga drugega poiskali. Vsak bo vesel, če ga vzamemo s seboj,« je rekel Igor.

»Saj je tisti črni zadaj tudi kralj. Le poglej ga tamle na jaslicah. Brez njega bi praznik Treh kraljev ne

bil nič!« je prigovarjal Mirko mame. Pavel se je še nekaj časa kujal, potem pa je pošepetal Mirku: »No, pa pojdem z vama. In pošteno se bom počrnil, da se me bo sestrična Milka bala!«

Zjutraj so dečki hiteli najprej k teti v vas. Tretji, najmanjši, je druga dva komaj dohajal. Črni kralj je zares zaostajal.

Kamen, ki je postal kruh

Ko je sveta Družina bežala pred hudobnim kraljem Herodom, je morala prepotovati dolgo in težavno pot, ki je vodila skozi skalovje, močvaro in zaraščeno šumo. Pa se je pripetilo, da je neka trnjeva veja oplazila Jezuščka po nogi in ga ranila do krvi. Zaradi te nezgode je bila sveta Družina primorana ustaviti se pri prvi planinski koči.

Jožef potrka na okence in zaprosi krpo obveze.

V koči je prebivala stara žena s svojo vnukinjo. Dobra starka takoj poišče kosček platna in ga izroči deklici, ki ga ponese Materi Božji.

Marija stopi z oslice, podloži na poti ležeči kamen pod Jezuščkovo krvavečo nogo in jo lepo obveže.

Nato pobere okrvavljeni kamen in ga ponudi deklici:

»Vzemi ta kamen in ga položi na mizo. Naj bo tebi in tvoji stari materi v spomin in zahvalo za dobroto, ki sta jo storili mojemu Sinu!«

Dekletce se temu nenavadnemu daru nekoliko čudi, vendar vzame kamen in steče z njim v kočo. Položi ga na mizo in — jej — čudo božje: okrvavljeni kamen se tisti hip spremeni v najlepši pšenični kruh.

Deklici kakor tudi stari materi od iznenadenja zastane dih. Nato pa hvaležno in veselo sežeta po kruhu in se najesta do sitega.

Še večje čudo sta pa opazili naslednji dan. Spet sta našli na mizi hleb sladkega in čudodelnega kruha, ki ga potem ni zmanjkalo nikoli več. Čeravno sta ga uživali po mili volji, ga je bilo vseeno vedno dovolj na mizi.

Tako sta bili obe siromašni ženski za malo uslugo, izkazano božjemu Sinu, preskrbljeni s kruhom za vse življenje.

KRMITE PTIČKE!

Sneg je zapadel,
v peči gori,
zunaj se ptičkom
slabo godi.

Dajte jim zrnja,
dajte drobtin,
da jim preprečite
bedni pogin!

Brž ko vrnila
se bo pomlad,
pel vam bo hvalo
kos in strnad.

JANUAR

(Krokar v snegu)

Otožno, ne počasi

Klawir

 $p_{\frac{1}{5}}$ $\frac{1}{5} \quad \frac{1}{5}$ m_j $\frac{1}{5}$

14

 $\frac{1}{5} \quad \frac{1}{5}$

24

 $\frac{1}{5}$ $\frac{1}{5}$

1

$$f_2$$

1

1

1

2	1
---	---

2

1

1

1

2

 $\frac{1}{6}$

pp

2100

270

нось

...sner

.....

100

рх

...

Skrivnost zelene jame

(čudoviti doživljaji dveh dečkov)

Vsebina I. dela:

Mlada sošolca Tomo in Branko sta bila že od nekdaj najboljša prijatelja. Slučajno sta nekoč odkrila staro knjigo, ki je poročala o nekem čudežnem podzemskem mestu z imenom Estera. Dečka sta bila zelo radovedna in sta marljivo proučevala podatke v stari knjigi; pisec te knjige je svaril vsakogar, naj ne obišče tega mesta, ker mu grozi neodvrnljiva nesreča. Tomo in Branko sta si — pogumna dečka — nekega dne vendar najela čoln in pričela iskati po bližnjem otočju potopljeno mesto. Najprej sta našla »otok z volčjo glavo«, na katerem sta odkrila podzemsko jamo, ki je vodila do vhoda tajinstvenega mesta. Čudežno sta ušla prvemu napadu na njuno življenje. Skrivala sta se, dokler se je dalo, toda prebivalci Estere so ju kmalu odkrili in pričeli zasledovati. Pribežala sta v neko dvorano, v kateri je bilo na stotine zrcalnih sten, tako da sta imela vtis, da sta zašla v veliko množico ljudi, medtem pa so le ogledala stokrat zrcalila njuno lastno sliko. Obupana sta blodila okoli in zdelo se jima je, da ne bosta nikdar našla izhoda iz tega zrcalnega blodišča. Tedaj je Branko po naključju odkril na nekem zrcalu z diamantom vrezane besede: »Štej do dvanajste-ga zrcala, od tega potem tri na desno in še enega na levo. Na tem zrcalu je vijak. Zavrti ga!...«

Tajna koščene kljuke

Razburjeno sta prijatelja še enkrat pregledala pisavo na zrcalu. »Dvanajst zrcal moraš prešteti!« je ukazal Branko Tomu, »in potem obstati na mestu. Toda nikar se, za božjo voljo, ne uštej. Zaradi varnosti ostanem jaz na tem mestu. Pojdi torej!«

Tomo je odšel in pričel šteti: »Ena, dve, tri, štiri...«, dokler ni končno obstal in zaklical »dvanajst« v smeri, kjer je stal Branko.

»Tako, dobro! Sedaj tretje zrcalo na desni strani! Ali ga imaš? — Ostani, kjer si! Pridem k tebi!«

»Le pridi!«

Branko je tudi prešteval zrcala in se trudil, da ga ne bi zmešale druge neštete zrcalne slike. Končno je srečno prišel do svojega prijatelja.

»Tako, sedaj eno ogledalo na levo! Tu sva! Na tem zrcalu torej mora biti vijak. Pusti me bliže, bom steklo natančno pregledal!«

Rade volje se je Tomo umaknil. V glavi se mu je kar vrtelo. Le proč, kakor hitro mogoče, iz tega vražjega prostora! je bila njegova edina misel.

Branko je našel vijak, toda ta je bil tako majhen in neznaten, da je deček pričel dvomiti, če je pravi. Poskusil ga je izviti, toda vijak je tičal precej trdo v steklu. Potegnil je iz žepa nož, ki je imel tudi izvijak, in je z njim poskušal zrahljati vijak.

In glej — posrečilo se mu je! Zrcalna stena se je zavrtela v vsej svoji višini in prikazala se je pod njo lesena ploskev; bila so to majhna, nizka vrata s kljuko, katere nenavadna oblika je presenetila Branka. Bila je iz stare, rumeno rjave roževine ali slonove kosti in je imela obliko človeške roke.

Tomo in Branko sta se spogledala.

»Tu imava torej izhod!« je rekel Branko.

»Toda zaradi te neverjetno čudne oblike kljuke bi bilo sklepati na nova presenečenja!« se je skušal šaliti Tomo.

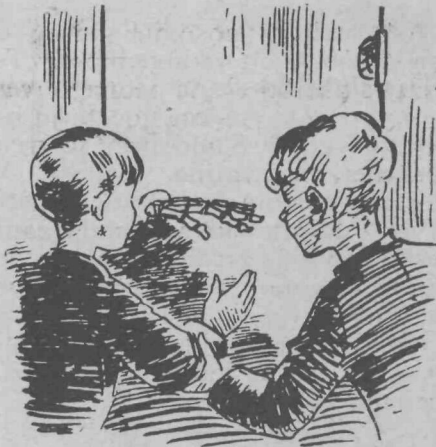
»Ah, kaj še! Vrata so vrata in če sva doslej že toliko doživela, naju tale smešni izvesek tudi ne bo spravil iz ravnovesja,« je menil Branko, ki je spet dobil pogum. »Pojdi va naprej!«

»Seveda, kaj pa, če so vrata zaklenjena! In še nekaj! Skupaj greva, ne drug za drugim. Že večkrat sem čital o zahrbtnih pasteh in o vratih, ki se odpro, če stopimo na določeno mesto na tleh. Če greva drug za drugim, potem se lahko zgodi, da eden izmed naju naenkrat izgine. In če naju v tem mestu more kaj rešiti, potem naju bo rešilo le dejstvo, da sva dva, verjemi mi! Z enim samim bi cenjeni prebivalci Estere mnogo lažje opravili.«

»Sem prav tvojega mnjenja!« je potrdil Branko. Prijela sta se pod pazduho in Tomo je pritisnil na kljuko. Vrata so se odprla.

»Zdravstvujta!« ju je pozdravil svetel in prijeten glas. Brez besed sta prijatelja strmela drug v drugega. Stala sta v krasno opremljeni sobici, katere stene so bile prevlečene z rožnato, s pisanimi cvetkami vezeno svilo. Mehka svetloba je sijala skozi strop, ki je bil sestavljen iz debelih steklenih kock. Rdeča preproga je pokrivala tla, soba pa je bila opremljena z ličnim drobnim pohištvom iz svetlomodro pleškanega lesa. Iz globokega naslonjača v kotu pa se je dvignila deklica, oblečena v obleko iz zlatega brokata. Trd bel ovratnik iz čipk ji je obkrožal vrat in v svetle lase je imela vpleteno biserno ogrlico. Deklica je bila taka kakor zakleta grajska princeska v pravljici ali pa oživljeni starinski deklški portret iz prejšnjega stoletja.

»Pozdravljena!« je ponovila še enkrat in glas ji je zvenel nekoliko posmehljivo in veselo obenem. »Takšna sta torej moja rešitelja in

pomagača! Dolgo, res dolgo sem čakala na tistega, ki bo znal prečitati napis v zrcalni dvorani!«

»Dober dan!« je zajeceljal Tomo, čisto zmeden. »Oprostiti nama morate ...«

»Predvsem mi nikar ne reci ,vi',« ga je prekinila deklica. »Saj vendar mi trije nismo tako zakrknjeni starci kakor ostali prebivalci mesta, zato lahko brez predsodkov rečemo drug drugemu ,ti'. Ime mi je Cvetana. In vama?«

»Tu je moj prijatelj Tomo, s polnim imenom Tomislav. Meni pa je ime Branko!«

»Zelo me veseli, dečka! Tretjič vama kličem: Pozdravljena! Verujta mi, da v tej lepi kletki sedim že precej dolgo. Sita sem že tega življenja, čeravno imam vse na razpolago in se celo vsak dan spreham po vrtu.«

»Po vrtu? Kaj imajo tudi vrtove v tem potopljenem mestu?« se je začudil Branko, in Tomo je dodal: »Kako je to mogoče, Cvetana, da te meščani mesta Estere, ki nas vse ljudi sovražijo in hočejo uničiti, trpijo tu?«

Cvetana je stresla svojo svetlo glavico in hudomušno rekla: »Ha, ha, prebrisani meščani Estere niti ne slutijo, da sem jaz tukaj!« Tomo in Branko sta se vedno bolj čudila. Cvetana pa se je zasmejala:

»Na vajinih nosovih vidim, da kar ginevata od radovednosti! Torej poslušajta! Rada vama povem svojo povest: vse kar hočeta in kar morata vedeti. Samo prej je treba poskrbeti za vajino varnost. Mi moramo mestne prebrisance pustiti v veri, da sta vidva postala zanje neškodljiva. Iz zrcalne dvorane prihajata, kajne? Ali so vaju zaprli tja notri?«

»Niso naju zaprli! Samo napodili so naju vanjo kakor dva uboga, spehana zajčka!«

J. P e h a r

S sladkorjem potresena pravljica

Za devetimi morji in devetimi gorami je bila velika dežela. Tam so živeli ljudje, kakor povsod drugod. Imeli so mesta, vasi, imeli so kralja in ministre, nečesa pa vendar niso imeli, namreč sladkorja. Pomislite, da v tisti deželi ni nihče poznal slaščic in otroci niso mogli kupiti niti bonbončka.

No, vidite, pa so vzlic temu živel. In še kako! Bili so lepo debeli, okrogli, ker so jedli samo meso in slanino. Najdebelejši izmed vseh je bil kmet Jur. Edino veselje mu je bila jed. Pri njem so kuhali najboljši kuharji, najspretnейše kuharice so si izmišljale jedi zanj. Zato je bil tudi okrogel kakor sod.

Kmet Jur je mislil, da v vsej deželi ni večjega jedeža od njega. Pa je vendarle bil, ne sicer večji, toda vsaj enako velik. In ta jedež je bil gospod kralj.

Ko je Jur izvedel, kakšen jedež je gospod kralj, mu je napisal pozdrav ter ga povabil za nedeljo k sebi na gostijo. Kralj mu je na zlatem listku odgovoril, da se v nedeljo pripelje.

Deklica je pokimala: »Da, tako delajo. Vedno enako. Sedaj poslušajta! V zrcalni dvorani pod umetniško izdelanimi ploščami na tleh so — padalna vrata. Kdor bega po dvorani, mora prej ali slej stopiti nanje in pasti v globino. Pod to hišo teče temna, globoka voda. Od tam se ne vrne nihče več!«

S tiho grozo sta premišljevala Tomo in Branko, kakšni zli usodi sta ušla in kakšni novi doživljaji ju še čakajo...

(Se nadaljuje)

To je bilo vse pokonci! Lovci so streljali, ribiči lovili, dekleta skubele in kuharji kuhali. In ko je prišla nedelja, je bila v sobi bogato pogrnjena miza. Proti poldnevu so se oglasile trobente in zlata kočija se je pripeljala v vas. Ljudje so se zbirali in z odprtimi usti gledali kralja.

Jur je kralja lepo sprejel, se mu spoštljivo priklonil, in že so sedli k mizi. Zdaj se je začelo: juha, ribe, pečenka, piščanci, purice, kokoši, govedina, svinjina, bravina — vse to je prihajalo na mizo kar zapovrstjo.

Šele proti večeru si je gospod kralj obrisal brado, se zahvalil in povabil Jurja za prihodnjo nedeljo v grad.

Ves teden se je Jur veselil na kraljevsko pojedino. V nedeljo je dal zapreči lestvični voz, ki je bil postlan s slamo in pernicami. Sam si je oblekel rumene nogavice ter sedel na voz. Ko se je pripeljal v mesto, so ljudje kar strmeli; ugajali so jim konji s petljami v grivah, najbolj pa Jur na pernicah. Pred gradom ga je sprejel gospod kralj s krono na glavi.

V gradu je bila spet drugačna pojedina: majoneze, obloženi kruhki, ribe, raki, ostrige, pavi, labodi in prepelice.

Bil je že pošteno mrak, ko si je Jur obrisal usta, se lepo zahvalil za pogostitev in povabil za drugo ne-

deljo gospoda kralja k sebi. Gospod kralj se je naslednjo nedeljo imenitno mastil pri Jurju, prihodnjo nedeljo pa kajpak spet Jur pri kralju. Tako sta drug drugega vabila, jedla in pila. Dogovorila pa sta se, da bo pri vsaki gostiji vsaj ena nova jed.

Spočetka je bilo to lahko. Kuharji so se potrudili in si za vsako nedeljo izmislili kaj novega. Toda čim dalje je bilo, tem hujše. Kuharji marsikatero noč niso spali od samih skrbi. Nekoč se je zgodilo, da je prihitel k Jurju kuhar ves preplašen, češ da ne zna nobene nove jedi več. Jur se je ujezil in odpustil kuharja. Najel je drugega, tretjega pa četrtega, toda nobeden ni poznal nove jedi. Pred nedeljo, ko naj bi bil prišel kralj, je bil Jur ves zmeden. Dal je razbobnati, da bo tisti, ki si bo izmislil novo jed za kralja, prejel bogato plačilo. Bobnarji so bobnali, a nihče se ni javil. V soboto zvečer Jur še ni imel nove jedi. Sonce je že zašlo, ko jo je primahal v vas čuden tujec. Na glavi je imel visoko belo čepico, okrog pasu pa privezan bel predpasnik. Nosil je culo in veselo požvižgaval. Že pri prvih hišah je slišal o Jurjevi zadregi ter si zadovoljno mel roke.

Ko se je v nedeljo zdanilo, je stal tujec pred Jurjem. Vljudno je snel visoko čepico z glave in rekel: »Slaščičar sem iz dežele, kjer so ljudje kakor tukaj, le za trohico bolj pretkani. Čul sem o bogatem plačilu in vam obljubljam, da vam bom do poldneva napravil novo jed, kakršne ni še nihče jedel.«

Jur je slaščičarja malone objel, ga peljal v kuhinjo in odprl vse shrambe. Slaščičar je izjavil, da bo novo jed sam prinesel kralju na koncu gostije.

Gospod kralj se je pripeljal, sedel za mizo in začel jesti. Zdaj pa zdaj je pomežiknil Jurju, češ, kdaj pride

tista nova jed. Jur je tolažil gospoda kralja, v srcu pa se je bal. Toda na koncu gostije so se odprla vrata in vstopil je slaščičar. Jur je kar ostrmel in kralj je skoprnel. Na velikem krožniku je stal grad s stolpi in parkom. Vse se je bliščalo, kakor da je iz snega, vse je dišalo, vse je bilo kakor zares.

Gospod kralj je pomlaskal in vprašal, ali je ta krasota užitna. Ko je slaščičar potrdil, je kralj polizal in od blaženosti zamižal. Tudi Jur je pokusil in je mislil, da je na nebeški pojedini. Potem sta se oba lotila jedi in nista prenehala jesti, dokler ni bil grad brez stolpov.

»Kako se pravi tvoji jedi, tujec?« je vprašal gospod kralj in popustil pas pod zlato haljo.

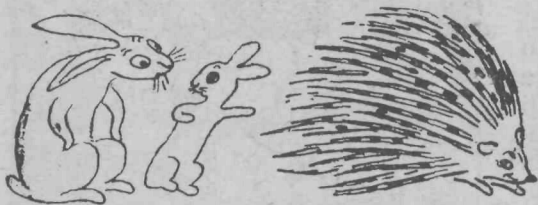
»To je s sladkorjem potresena pravljica, kraljevska milost,« se je globoko priklonil slaščičar.

Gospod kralj je vstal in rekel glasno: »Za to pravljico te imenujem, tujec, za najvišjega kraljevskega kuharja!«

Odsihdob je kuhal slaščičar v gradu, kralj ga je plačeval s samim zlatom in ga čuval kakor največji zaklad.

O ZAJČKU, KI JE HOTEL IMETI RDEČE PERUTI

(ANGLEŠKA PRAVLJICA)

NEKOČ JE ŽIVEL LEP
ZAJČEK, KI JE HOTEL BITI
ZMERAJ NEKAJ DRUGEGA.

KADAR JE ŠLA GOSPA
VEVERICA MIMO NJIHOVE-
GA BIVALIŠČA, JE VSELEJ
REKEL ZAJČEK SVOJI MA-

TERI: »OH, MAMICA, RAD BI IMEL TAKO DOLG RJAV REP, KAKOR
GA IMA GOSPA VEVERICA.« IN ČE JE SREČAL GOSPODA JEŽEVCA,
SI JE ŽELEL IMETI NJEGOVE IGLE NA HRBTU. TAKO SI JE NENE-
HOMA NEKAJ ŽELEL; NJEGOVA MATI JE BILA ŽE VSA OBUPANA.

STARI GOSPOD MERJASEC JE NEKOČ SLIŠAL O ZAJČKOVIH
ŽELJAH, IN KER JE BIL ZELO MODER, GA JE VPRAŠAL: »ZAKAJ
PA NE GREŠ K RIBNIKU ŽELJA? POGLEJ V VODO IN SE TRIKRAT
OBRNI, PA SE TI BO ŽELJA IZPOLNILA.«

ZAJČEK JE ŠEL. TEKEL JE SKOZI GOZD IN KMALU JE BIL PRI
RIBNIKU. NA BREGU JE SEDEL MAJHEN RDEČ PTIČEK IN PIL.
KO GA JE ZAJČEK UZRL, SI JE ŽELEL: »KO BI IMEL JAZ TAKŠNE
RDEČE PERUTI!«

BRŽ JE POGLEDAL V RIBNIK, SE TRIKRAT OBRNIL — IN ŽE
JE ČUTIL, KAKO GA NEKAJ ŠČEGETA PO PLEČIH: RASLE SO MU
PERUTNICE. ČEZ NOČ JE IMEL LEPE, DOLGE RDEČE PERUTI.

PREDEN PA JE PRIŠEL DOMOV, JE BIL ŽE MRAK. KO JE ZLEZEL
V ZAJČJI BRLOG, GA NJEGOVA MATI NI SPOZNALA, SAJ SE SVOJ
ŽIVI DAN NI VIDELA ZAJČKA Z RDEČIMI PERUTMI; ZATO GA NI
PUSTILA V POSTELJO. ZAJČEK SI JE MORAL ISKATI PRENOČIŠČE.

ŠEL JE K HIŠICI GOSPE VEVERICE, POTRKAL IN PROSIL:
»GOSPA VEVERICA, PROSIM, ALI BI SMEL PRI VAS PRENOČITI?«

GOSPA VEVERICA JE ODPRLA VRATA, A JIH TAKOJ ŠPET
ZAPRLA, KER SE JE USTRAŠILA ZAJČKA Z RDEČIMI PERUTNICAMI.

ZAJČEK JO JE MAHAL NAPREJ IN PRIŠEL H GNEZDU DIVJE
GOSPE RACE IN REKEL: »PROSIM, GOSPA RACA, ALI SMEM PRE-
NOČITI V VAŠEM GNEZDU?«

GOSPA RACA JE IZTEGNILA GLAVO IZ GNEZDA, A JE BRŽ
ZAMIŽALA IN NA ŠIROKO RAZPROSTRILA PERUTI, DA BI ZAKRILA
GNEZDO: NIKOLI ŠE NI VIDELA ZAJČKA Z RDEČIMI PERUTMI.

SLEDNIJČ JO JE ZAJČEK
UBRAL K BRLOGU STARE-
GA GOSPODA MERJASCA.
LE-TA GA JE PRENOČIL, TO-
DA NJEGOV BRLOG JE BIL
POLN OREHOVIH LUPIN.
GOSPOD MERJASEC JE RAD
SPAL NA NJIH, TODA ZAJ-
ČKA SO TIŠČALE. ZJUTRAJ
JE ZAJČEK SKLENIL, DA BO
POSKUSIL SVOJE PERUTI.
SPLEZAL JE NA GRIČEK,
RAZPEL PERUTI IN ZLETEL.

PRISTAL JE NA NIZKEM GRMU, KI GA JE BILO SAMO TRNJE, IN
NOGE SO SE MU ZAPLETLE V NJEM.

»MAMICA, MAMA, PRIDI MI POMAGAT!« JE KLICAL. MAMA
PA GA NI SLIŠALA, A ČUL GA JE STARI GOSPOD MERJASEC TER
MU POMAGAL IZ TRNJA.

»ALI NE MARAŠ VEČ RDEČIH PERUTNIC?« JE VPRAŠAL
ZAJČKA GOSPOD MERJASEC.

»NE, NE MARAM,« JE ODGOVORIL.

»ZAKAJ TOREJ NE GREŠ K RIBNIKU ŽELJA IN SI NE ŽELIŠ, DA
BI SPET IZGUBIL PERUTI?«

ZAJČEK JE ŠEL SPET K RIBNIKU ŽELJA, POGLEDAL V VODO,
SE TRIKRAT OBRNIL — IN PERUTI SO IZGINILE.

POTEM JE TEKEL K SVOJI MATERI, KI GA JE TAKOJ SPOZNALA
IN BILA VESELA, DA GA ZOPET VIDI. ODSIHMAL SI ZAJČEK NI
NIKOLI VEČ ŽELEL, DA BI BIL KAJ DRUGEGA KAKOR TO, KAR
JE BIL.

Štiri vesele

Prebrisanec

»Očka, ali hočeš kos potice?«

»Ne, hvala, Peterček!«

»No, očka, zdaj pa ti mene isto vprašaj!«

Oprezno

»Gospod učitelj, ali morem biti kaznovan
za nekaj, česar nisem naredil?«

»Ne, nikakor ne!«

»Prosim, jaz nisem naredil naloge.«

Znamenje zdravja

»Torej, Mihec, kako je? Ali je tvoj bra-
tec že zdrav?«

»Mislim, da je, ker ga je očka včeraj že
našeškal.«

Za sovražnike

Katehet: »Bog ve, Janezek, ali moliš kdaj
tudi za mene in gospoda učitelja?«

Učenec: »Seveda, saj molim vsak dan tudi
za svoje sovražnike.«

M i r o L o z a r

Sneženi mož

Nekoč je zavladalo v prostrani zimski državi Mraza veliko razburjenje. Stari, sivolasi vladar z dolgo belo brado je sedel slabe volje na svojem visokem ledenem prestolu v dvorani; toplo čepico je imel potegnjeno preko ušes in svoje podložnike je motril z divjimi pogledi. Naposled je njegov mogočni globoki glas prevpil vpitje, ki je takoj ponehalo. Vsi so prestrašeni poslušali jezne besede vladarja Mraza.

»Vi nepridipravi! Ali je tu prostor za prepire? Kolikokrat sem vam že povedal, da morate svoje pritožbe predložiti vsak zase. Jaz sam jih bom vzel v pretres in jih pravično razsodil!«

Nato je stopil vsak, ki je imel kaj na srcu, pred mogočnega in strogega vladarja in je obotavlja se povedal pritožbe, ki jih je imel proti drugim.

Pritožila se je Zima proti Jugu. Dež je tarnal o nesramnostih Snega, Ledenec je zabavljaj čez Zimsko sonce, Megla čez Vihar. Vzhodnik pa je godrnjal čez svojega sovražnika Zapadnika.

Ko je kralj slišal vse pritožbe in ko ni bilo nobenega tožnika več, je naenkrat vstal in rekel: »Dovolj je! Kar sem moral tu slišati, to že presega vse meje in kaže samo na vašo neznosnost. Takih pregreh ne trpim več v svojem kraljestvu!« K Jugu obrnjen pa je rekel: »Tebe bom pa dal ukleniti v železne verige, da bom ukrotil tvojo na-

gajivo in škodoželjno oblast in te poslal v kraljestvo Pomladi! Tam lahko počenjaš, kar hočeš! Tebi ni mesta v mojem kraljestvu, vedno uganjaš burke in se norčuješ iz mene, kar sem že velikokrat opazil!«

»Mogočni gospodar!« je zaklicala naenkrat Ledena roža, ki je skromno stala v kotu velike dvorane. »Nismo mi krivi naše nesloge, temveč ljudje, ki stanujejo na zemlji! Mi hočemo samo izpolniti njihove želje in zato pride med nami vedno do nesložnosti in prepиров!«

Vladar je sklonil svojo belo glavo. »Priznam to. Ljudje na zemlji so pač nezadovoljneži. Nikoli jim ni mogoče ustreči. Toda še danes bom šel na potovanje in obiskal zemljane. Pri tej priliki se bom istočasno tudi prepričal o vašem delu; in gorje vam, če ne bo vse v redu!«

Res, vladar Mraz je krenil na pot. Pokril si je glavo z novo belo volnenc čepico, se ogrnil v mehak snežni plašč, ki mu je segal do peti, nataknil palčnike na roke in odplul nato na velikem snežnem oblaku v pusto zemeljsko dol. Da bi ga nihče ne videl, ga je spremljal gost snežni metež in tako je stal kar naenkrat sredi neke vasi.

Neprestano je iztresal oblak snežinke na zemljo, ki je bila pokrita že z visoko, belo odejo.

Ko je kralj — zavarovan pred človeškimi očmi s snežnim metežem — zavil okoli ogla, je slišal naenkrat smejoče se otroške glasove. Podvizal se je, da bi ušel zemeljskim otrokom; bilo pa je že prepozno: okoli ogla je prihitel deček, ki je pred seboj valil ogromno sneženo kepo.

Prestrašen se je vladar ustavil in se niti premakniti ni upal, da ne bi izdal svoje navzočnosti. Ko ga je deček za-

gledal, je z veselim vzklikom presenečenja zaklical svojim tovarišem: »Poglejte, kako lep sneženi mož! Kdo ga je vendar postavil?«

Vsi so hiteli k njemu, da bi si ogledali sneženega moža, ki je stal pred njimi, kakor da je padel z neba, v vsej svoji vzvišeni mogočnosti. Otroci so se prišli v krogu za roke in so pričeli plesati okoli vladarja. Eden izmed dečkov pa je rekel: »Veste kaj, obstreljajmo ga!« In že so jeli delati z mokrimi rokami kepe, postavili so se v vrsto in pričeli pravcato vojsko z ubogim zimskim kraljem.

»Kdor zadene nos, ta je dobil zmagalo!« je kričal eden izmed strelcev.

»Saj nima nosu!« je rekla neka deklica.

»Pa mu ga napravimo!« Deček je stekel v hišo, poiskal v kleti rumen korenček in ga vtaknil v sredo belega obraza. Drugi otrok je prinesel star, razbit lonc in ga poveznil sneženemu možu na glavo, lepo, volneno čepico so mu bili že prej potegnili z glave in vrgli v sneg.

»Sedaj mu dajte še metlo v roko!«, so se smejali in čez nekaj časa je bil dobri vladar tak, kakor pravi zemljski sneženi mož.

»Sedaj pa streljajmo naprej! Na nos!« so vpili razposajenci in nešteto kep se je trdosrčno zapirilo v obraz, roke in telo pomilovanja vrednega Mraza.

Kakor ukovan od strahu je stal vladar med kopico veselih otrok in jim nudil kar naprej samega sebe za tarčo. Toda ko je predlagal starejši deček, da bi ga podrli in zgradili novega, tedaj se je Mraz pričel tresti od strahu po vsem telesu.

Poleg tega so se pričele norčevati iz njega še okoli stoječe smreke in jelke. Pripogibale so se od smeha in pri tem odmetavale raz sebe težko snežno odejo, celo sonce je pokukalo radovedno izza oblakov in se smejalo na tihem in škodoželjno zasmehovanemu zimskemu vladarju.

Tedaj pa je z neverjetno naglico prihrumel z visokih hribov v doline nepričakovani rešitelj. Zaplesal je, da so letele snežinke v zrak, pred seboj pa je gnal velik oblak, iz katerega so pršile drobne deževne kapljice.

»Jug! Jug prihaja!« so zavpili otroci in hiteli v hiše, da bi bili zavarovani pred dežjem. Jug pa je butal v hiše in jih stresal.

Vladarja Mraza pa je topli veter vzel s seboj in ga odnesel z bliskovito naglico v njegovo kraljestvo, kjer ga je sredi dvorane posadil na prestol.

Veliko je bilo smeha pri podanikih, ko so videli Mraza, ki je bil s kraljevskim ponosom odšel na zemljo, tako spremenjenega sedeti na prestolu — s korenčkom v obrazu, z loncem na glavi in metlo v roki. Hitro se je iznebil neprijetnih reči, da ga ne bi še naprej zasmehovali. Potem je pogledal ježno okoli sebe in zapazil Juga, ki je uslužno stal pred svojim kraljem in utrujen od hitrega letenja težko sopel.

»Zelo sem te razžalil!« je rekel kralj Mraz in njegovo ježno lice je postalo mehkejše. »Rešil si mi življenje, zato se ti hočem zahvaliti. Če imaš kakšno željo, povej mi jo!«

»Samo eno željo imam, vladar,« je rekel Jug s tihim, prosečim glasom, »in ta je, da smem še nadalje ostati v tvojem kraljestvu. Saj me potrebuješ, ker znam omiliti trdi in mrzli zimski čas na zemlji.«

»Želja je pametna in naj ti bo uslišana!« je resno rekel Mraz in ponudil svojemu podložniku ledeno roko v spravo.

Babilonska princeska

Avtorica te črtice, znamenita švedska pisateljica, je dopolnila minuli mesec 80 let. Njen roman »Gösta Berling« je preveden na štirideset jezikov. Mladini je ta velika žena napisala povest o Niku Holgerssonu in divjih goseh, pravljično knjigo, v kateri izredno lepo opisuje svojo rodno zemljo.

To se je godilo v mali Skrolykovi koči, ko je bil zunaj temen zimski večer. Gospodinja Katrina je sedela in predla, v naročju pa ji je ležala mačka in je tudi predla, seveda po svoje. Mož, Jan Andersson, je sedel na ognjišču in se grel, obrnjen s hrbtom proti ognju. Bil je v gozdu Erika Falla, kjer je ves božji dan drvaril, zato ni mogla nobena živa duša zahtevati od njega, da bi se bil zdaj, ko je komaj prišel domov, lotil še kakega drugega dela. Celo Katrina ni mogla godrnjati, ko ni zdaj nič delal, ampak samo počival in se kratkočasil z njunim malim dekletcem, ki bo to zimo izpolnilo pet let.

Katrina je sedela in imela svoje misli in ji tako ni bilo veliko mar, kaj sta moz in otrok govorila. Na nekaj je pa le pazila. Ona ni mogla slišati, če je Jan dekletce hvalil, češ, kako lepo in razumno je, kar je on tako rad storil. Zakaj če se bo Klara Gulla že kot majhen otrok sama sebi preveč zazdela, potem je Katrina vedela, da ne bo mogla biti iz nje nikoli pametna ženska.

Jan pa ni nič mislil na to, ampak ji je tvezel vse mogoče reči, da je otrok, če ni hotel, moral postati napuhnjjen. Tisti večer pa je bila Katrina čisto mirna, zakaj Jan je ondi sedel in pripovedoval reči, ki so se v starih časih zgodile na svetu, v tistih časih še, ko je bila ustvarjena zemlja in so se jeli ljudje naseljevati na njej. Začel je pripovedovati zgodbo o babilonskem stolpu in zato se ni bilo bati, da bi kvasil kake neumnosti, kakor je bila njegova navada.

»Viš, in potem so navozili ilovice,« je rekel Jan, »pa so začeli žgati opeko, in apno so gasili in ogredje so postavili in stolp je bil vsak dan višji in višji.

Vedeli so sicer, da našemu Gospodu Bogu ni po volji, da zidajo stolp, pa za to se niso veliko zmenili. Zakaj vtepli so si bili v glavo, da morajo priti prav do vrh nebes, da bi videli, kako je kaj tam gori.

Poslušajte, dragi moji, je dejal ljubi Bog, zdaj vam pa zadnjikrat rečem: če se mi pri tej priči ne spravite od tod in ne prenehate z zidavo, potem mi ne bo kazalo drugega, kakor da pošljem nesrečo nad vas! In to bo taka nesreča, ki se je nikoli več ne odkrižate, in noben živ krst vam ne bo mogel pomagati.

Toda ljudje, ti so si mislili, eh kaj, naš Gospod Bog nam bo že prizanesel, kakor nam je že tolikokrat prizanesel. In zidali so svoj stolp lepo dalje in vsak dan so bili bliže nebesom.

Zdaj je pa naš Gospod Bog šel in jim je jezik čisto zmešal. Viš, do tistega dne so govorili tako, da so drug drugega razumeli, zdaj je pa bilo tega konec.

Če so hoteli zidarji zdaj reči: Dajte, prinesite mi ilovice! so rekli: Lajdate, lesipri- nete limite liloviceite! In če so hoteli težaki vprašati, kaj pravijo, so rekli: Lajkate lapate lejete lotote? Viš, potemtakem ni bilo nič čudnega, če se niso razumeli.

Zidarji, ti so mislili, da jih imajo težaki za norca. Toda če so hoteli reči, naj govore po krščansko, kakor se govori, so rekli: Lorigovote lotakole ladate letete lombote lumurazute! In če so jih hoteli težaki vprašati, zakaj tako izpod brega gledajo, niso spravili iz sebe drugega ko: Lajzakate lotakote logrdote ledateglete?

In vse skupaj je zgrabila jeza, zakadili so se drug v drugega in se začeli pretepali.

Viš, in od tistega dne ni bilo več pravega prijateljstva med ljudmi in nihče ni več na to mislil, da bi še pomagal zidati stolp, ampak vsakdo je šel svojo pot.

Ko je Jan do tukaj povedal svojo zgodbo, se je skrivoma ozrl na Katrino. Preslica je počivala in vse se je tako zdelo, da sta žena in mačka zadremali. In Jan je spet začel tam, kjer je bil nehal. Samo zdaj malo bolj po tihem.

»Med vsemi tistimi v Babilonu, ki so pomagali zidati stolp, pa sta bila tudi neki kralj in neka kraljica, in ta dva sta imela majhno princesko. In zviškoma je začelo tudi to malo dekletce tako neumno čebrenjati, da ni nihče, ne roditelja ne drugi ljudje, nobene besede razumel.

In zdaj je kralj in kraljica nista več marala imeti v svojem gradu. Zapodila sta jo, in ona je morala v širni božji svet.

Bila je seveda vsa obupana. Saj ni vedela, na kaj vse se lahko spotoma nameri.

Za medveda ali za volka je bila igrača, požreti takole majhno princesko, ko bi kje nanj naletela.

Toda kakor je tudi bila nežna in drobna, vendar ji ni nihče prizadejal nič žalega.

Ne, nasprotno, vsi, ki jih je srečala, so bili prijazni z njo in so ji podali roko pa vprašali, kam je namenjena. Ali kar jim je povedala, niso razumeli nobene besede, viš, in potem je niso več imeli za mar.

Pa kakor je bila ljubezniva in vljudna, ji ni bilo treba drugega, kakor da se je zglasila v tem ali onem gradu, in že so ji odprli vrata na stežaj in jo sprejeli. Toda kakor hitro je odprla usta in so zaslišali njen neumni jezik, je spet takoj morala oditi.

Viš, in nazadnje, ko je obredla že vsa kraljestva, kolikor jih je na svetu, je prišla neki večer že pozno v velik gozd, in ko je tako blodila po gozdu, je zagledala majhno kočjo, ta je bila tako nizka, da je deklica komaj mogla skozi vrata, pa je stopila v kočjo in pozdravila: Dober večer!

V kočji je sedela gospodinja in predla, gospodar je pa sedel na ognjišču in se grel. In ko sta zagledala tuj obraz na vratih, sta odzdravila: Bog daj!

In mala princeska se je hudo razveselila, zakaj tu v tej kočji so tako govorili, da jih je lahko razumela. Toda ona je bila zelo previdna, ni jim hotela takoj vsega povedati.

Kako pa se pravi pri tej kočji? je vprašala, da bi jih poizkušala.

Pri Skrolykovih, so ji takoj odgovorili, in zdaj je že spoznala, da so jo razumeli.

Bila je vsa neumna od samega veselja, vendar si je mislila, da je le bolje, če se še enkrat prepriča.

Kako se pa pravi temu jeziku, ki ga v vaši hiši govorite? je vprašala.

To je värmlandski jezik, sta ji odgovorila onadva.

In zdaj je mala princeska stopila k njima in prosila, da bi smela pri njih ostati, zakaj tukaj je edini kraj na svetu, kjer jo razumejo, kar govori.

Toda kakor hitro je stopila bliže k ognju, sta onadva videla, da je princeska iz Babilona. In sta ji dejala, da je brzkone zašla. Rekla sta ji, da ji pri njih gotovo ne bo ugajalo. Värmlandski jezik, tega govore povsod, v vsaki hiši, po vsej okolici, sta dejala, gre lahko, kamor se ji zdi.

Toda mala princeska na to uho ni slišala. Ne, je rekla, zdaj že vidim, da sem prav prišla. In kar tukaj ostanem, pa bo.

Zakaj tukaj bodo imeli veselje z menoj in koristi od mene.

Mala Klara Gulla je sedela čisto tiho v Janovem naročju in verno poslušala, nje oči so postajale od strmenja vse večje in večje. Ko je pa Jan zdaj nehal pripovedovati, je sedela najprej čisto nemo, potem je zasukala in obrnila glavico in se začela ogledovati po izbi, kakor bi vsega tega še nikoli ne bila videla.

Da, zdaj lahko še tako ostane, kakor je, za nekaj časa, se je naposled oglasila. Ko bom pa velika, pojdem spet nazaj tja, od koder sem prišla.

Jan je osupnil. In kar je bilo najhujše, je bilo to, da se je Katrina zdaj predramila in ujela konec pogovora.

»No, zdaj pa vidiš, ko dekletu kar naprej trobiš, da je nekaj posebnega!« je rekla.

Prevedel IVAN PODGORNİK

Cenjeni gospod Doropoljski!

Ne morem Vam popisati, kako veselje je za nas, ko dospje med nas »Zvonček«.

Sem že prejel sedem števil »Zvončka«, vse so prav zanimive in tudi zabavne.

Najbolj me zanimajo čarovnije mlade- ga črnošolca, Marsikatero sem že dosegel napraviti.

Jaz sem učenec Slovenskega tečaja v São Paulu, katerega obiskuje 26 otrok.

Zdaj sem pričel zbirati znamke vsega sveta, imam jih že precej, vseeno bi Vas prosil, če bi Vam bilo mogoče poslati mi še katero zanimivo.

Zdaj se Vam pa prav lepo zahvaljujem in pozdravljam Vas in vse slovenske tova- riše v domovini.

Radenko Gorkič,

Rua Alves Guimarães, nro 526
São Paulo, Brazilija.

Dragi gospod Doropoljski,

ravno danes sem prejela Vaš težko priča- kovani »Zvonček«. Zelo me veseli, da bom spoznala toliko bratcev in sestic od tujih krajev, posebno pa, da bom z veseljem či- tala »Zvonček«, v katerem je toliko lepega. Da ne bom pozabila jezika, ki sta me ga naučila očka in mamica. Upam, da me tudi prihodnje leto ne boste pozabili.

Vas pozdravljata Vaša vdana učenka

**Maria Pregelj in njen mali
bratec Ivo, Zolla (Italia).**

★

Vsem svojim dragim Zvončkarjem do- ma in po svetu želim srečno, zdravo leto 1939. in mnogo uspehov v šoli!

Gospod Doropoljski

IZ MLADIH PERES

Palček

Nekoč je živel palček, ki je bil silo ra- doveden. Vsak dan je iskal v gozdu vhod v pekel. Nekega dne pride do neke votli- ne in začudeno obstoji, nato pa pogumno vstopi. Osupel zagleda velika vrata. Ko jim pride blizu, mu postane zelo vroče. Zakaj skozi lino v vratih gleda — parkelj. Palček se prestraši. Ko se malo ožunači, reče: »Odprite!« Vrata se odpro in iz njih

se usuje polno parkeljnov, ki brž zgrabijo palčka in ga odneso k peklenskemu carju Luciferju. Ta pa pravi: »Skuhali ga bomo!« Vsi so ga prijeli in ga nesli v velik pe- klenski kotel. Tako je bil palček kaznovan za svojo preveliko radovednost.

Luka Pintar

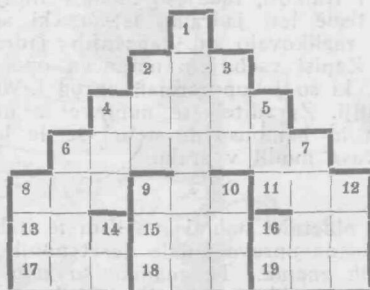
Novoletno voščilo

Srečno, mirno naj bo leto trideset deveto, vsi bodimo zdravih lic, v šoli zvrhano rešeto naberimo si petic!

Nada Gradnikova

ZASTAVICE ZA BRIHTNE GLAVICE

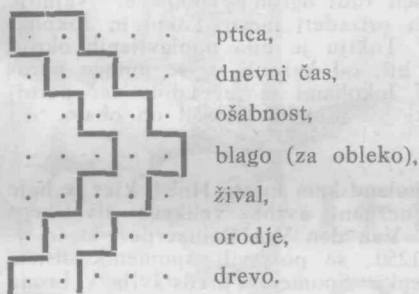
KRIŽANKA

Vodoravno: 1. predlog; 2. moško ime; 4. denarna enota; 6. ptica; 8. sanje; 9. turški gospodar; 11. zamašek; 13. sorodnik; 15. predlog; 16. pesem; 17. rastlina; 18. nadav; 19. glas.

Navpično: 1. soteska na Gorenjskem; 2. otok v Jugoslaviji; 3. darilo; 4. časovna enota; 5. stvar; 6. zapor; 7. revščina; 8. začimba; 9. žensko ime; 10. žensko ime; 12. del obleke; 14. števniki; 16. predlog.

BESEDNICA

Namesto pik postavi črke: A A B Č D
E E E I K L L L L N N O O O O
O O O P P R R S S T T U V V.
Črke v okviru tvorijo voščilo.

KVADRAT

	1	2	3	4	
1	A	A	A	Č	1. vrh v Karavankah,
2	Č	I	L	L	2. padavina,
3	M	M	O	O	3. drugi oče,
4	O	S	T	T	4. žival.

DOPOLNJEVALKA

N I — — — kovina,
— N I — — — delavec,
— — N I — — ptica,
— — — N I — mesto v drav. banovini,
— — — N I mesto v Italiji.

Namesto črtic postavi črke: A A A C
D E I I I J K K K L M M N R R S.

POSETNICA

V. T. GOREC

Kaj je ta gospod?

REŠITEV UGANK IZ DECEMBRSKE ŠTEVILKE:

1. Križanka. Vodoravno: 1. rov; 4. rubin; 6. odeja; 7. katar; 8. bar; 9. kos. Navpično: 1. rudar; 2. obet; 3. vijak; 4. rokav; 5. narod.

2. Besednica. 1. ris — Vis; 2. ura — era; 3. kad — sad; 4. Ana — ena; 5. pek — lek; 6. dan — ban; 7. ako — oko; 8. vir — žir; 9. oda — Ida; 10. gaj — čaj. Voščilo: Vesel božič!

3. Kvadrat I. 1. trud; 2. Riko; 3. ukor; 4. Dora.

4. Zlogovnica. 1. jasa; 2. Umek; 3. gora; 4. obod; 5. soba; 6. Laba; 7. Amor; 8. vino; 9. Igor; 10. jama; 11. Arad. — Jugoslavija.

5. Rek. O božiču se spodobi malo snega in malo belega kruha.

6. Kvadrat II. 1. Amur; 2. Mura; 3. uran; 4. rana.

7. Pregovor. Kadar mačke ni doma, imajo miši gosti.

8. Posetnica. Tovarnar.

VSE UGANKE SO PRAVILNO REŠILI:

Vlasta Vagajeva iz Novega mesta; Anton Tement s Sušaka; Miško in Duško Lebarjeva iz Brežic; Danica Hočevanjeva iz Metlike; Ivan Tomažin, Srečka Novakova in Petriček Zamej iz Ljubljane; Rudolf Rihtaršič iz Maribora; Branko Šumer iz Šoštanja; Milena in Božidar Kokotčeva iz Stare cerkve pri Kočevju; Terezika in Matko Svoljšakova iz Doba pri Domžalah.

STRIC MATIC S KOŠEM NOVIC

Dne 11. decembra minulega leta je preteklo dvajset let, odkar je legel v prerani grob naš največji pisatelj Ivan Cankar.

Meseca decembra so videli dalmatinski ribiči okrog 4. ure zjutraj, kako se je nad Dalmacijo v bližini Šibenika razpršil meteor. Svetloba je bila baje tako močna, da so mislili, da je žaromet. Sele ko se je razpršil v drobce, so vedeli, da je bil meteor.

Italijanski učenjak Galeazzi je sestavil aparat, s katerim se je mogoče potopiti 1300 metrov globoko v morje. Aparat ima kabino v obliki krogle, kakršno je približno uporabljal tudi prof. Piccard, ko se je spustil v stratosfero. Ta podvodna krogla ima 140 cm v prerezu ter vzdrži 1300 atmosfer pritiska.

V švicarskem mestu Coire v kantonu Grisons sta zatemnitev mesta v primeru letalskega napada naredili — dve vrani. Zaradi teh dveh vran tistega dne niti časopisi niso mogli iziti. Vrani sta namreč sedli na električno žico visoke napetosti pri Albuli ter povzročili kratek stik. Zaradi tega mestece več ur ni imelo električnega toka in luči. Tudi časopisov niso mogli tiskati.

Rimski listi so konec meseca novembra poročali, da je v bližini Barija zašel vojaški aeroplan v višini 500 metrov v ogromen in gost roj komarjev, ki so pilotu zakrili ves razgled. Takoj nato so komarji napolnili vse špranje letala in zašli tudi v motor, ki je prenehal delovati. Oba letalca sta se rešila s padalom, letalo pa je padlo in se popolnoma razbilo.

Če smemo verjeti starim zapiskom, ki jih je odkril neki indijski starinoslovec

Hidayet Hosayu v nekem hindujskem sveetišču v Kalkuti, tedaj so imeli v Indiji že pred tisoč leti jadralno letalo, ki se ni dosti razlikovalo od današnjih jadralnih letal. Zapisi vsebujejo natančen opis priprave, ki so jo uporabljali okrog l. 900. v Bengaliji. Zgraditelj te naprave iz mahagonija in bambusovih stebel se je lahko dalj časa mudil v zraku.

Ob obletnici pohoda na Rim je italijanska poštna uprava izdala deset novih spominskih znamk. Te znamke so zelo lepe in imajo veliko umetniško vrednost.

Že konec novembra preteklega leta je zadel vzhodno stran Zedinjenih držav hud mraz, ki je terjal nad 100 žrtev. Najnižja temperatura v državi New-York je znašala 31 stopinj, kar je najhujši mraz, kar so ga doživeli doslej Američani v novembru. V New-Yorku samem so morali poslati na ceste 45.000 snežnih plugov in nad 40.000 delavcev, da so ulice očistili snega.

Japonsko je pretekli mesec zadela huda nesreča. Strahovit tajfun (vihar) je opustošil vso severno in vzhodno deželo in povzročil tudi ogromne poplave. Najhujše sta bili prizadeti mesti Tokio in Jokohama. V Tokiju je bilo poplavljenih okrog 25.000 hiš, od katerih so se mnoge porušile. V Jokohami se je razbilo več parnikov, ki jih je vihar treščil ob obalo.

V holandskem mestu Hulst, kjer je baje živel neznan avtor velikega živalskega speva »Van den Vos Reinaerde«, ki je izšel l. 1250., so postavili spomenik lisici-zvitorepki. Spomenik predstavlja v bronu vilito figuro lisice, kako zapušča dvor kralja Nobelsa po svoji pomilostitvi. Ostale živali njenega spremstva so izklesane iz kamna.

Kar potrebuje mladina

v šoli in doma,
dobi v

Učiteljski knjigarni
v Ljubljani — podružnici v Mariboru

Posebno
priporočamo
bogato izbiro lepih
mladin. knjig po znižanih
cenah. — Izberite knjige po
cenikih, ki jih imajo šolski upravitelji!

klišeeje

izdeluje klišarna

»JUGOGRAFIKA«

Ljubljana, Sv. Petra nasip 23

enobarvne,
večbarvne,
za časopise,

knjige, revije,
razglednice itd.